

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Jany Serbovej v trestnej veci proti obvinenému **L. K. a spol., pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny**, podľa § 296 Trestného zákona a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 7. augusta 2017 v Bratislave, sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. 2Tp/7/2017, z 26. júla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku **z r u š u j e** uznesenie sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. 2Tp/7/2017, z 26. júla 2017 v celom rozsahu.

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť obvineného V. K. o prepustenie z väzby na slobodu **z a m i e t a**.

Podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku žiadosť obvineného V. K. o nahradenie väzby peňažnou zárukou **z a m i e t a**.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku žiadosť obvineného V. K. **o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka z a m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica rozhodol výrokmi po bodom I. až IV. tak, že podľa § 81

ods. 1 Trestného poriadku obvineného V. K., prepustil z väzby na slobodu za súčasného prijatia peňažnej záruky v sume 10 000 eur (slovom desaťtisíc eur), ktorú so súhlasom obvineného za neho zložila JUDr. Katarína Almášiová, trvale bytom V. X., X. Š.. Obvinenému podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku za konštatovania dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku ako nahradenie väzby uložil aj dohľad probačného a mediačného úradníka. Obvinenému zároveň uložil povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu. Postupom podľa § 82 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. e/, písm. f/ a písm. h/ Trestného poriadku obvinenému uložil aj zákaz vycestovať do zahraničia, zákaz vykonávať činnosť, pri ktorej došlo k spáchaniu trestného činu, zákaz vzdať sa z miesta pobytu alebo z obydlija na dobu dlhšiu ako 3 (tri) dni okrem vzdialenia sa na súdne konania alebo konania pred štátnymi a správnymi orgánmi, povinnosť pravidelne sa dostavovať k probačnému a mediačnému úradníkovi okresného súdu v sídle trvalého pobytu obvineného a zákaz styku s osobami, ktoré sú obvinené alebo sú svedkami v trestnej veci obvineného L. K. a spol. vedenej na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica pod. sp. zn. 2Tp/2/2017 a 2 Tp/7/2017. Podľa § 82 ods. 3 Trestného poriadku plnenie a kontrolou uloženej povinnosti poveril súdom určeného probačného a mediačného úradníka z Okresného súdu Pezinok.

Sudca pre prípravné konanie svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate tak, že obvinený predložil súdu žiadosť o prepustenie z väzby, v ktorej navrhol, aby súd prijal ponúknutú peňažnú záruku v navrhutej výške 10 000 eur a po jej zložení, aby obvineného prepustil z väzby na slobodu. Zároveň pri svojom výsluchu uviedol, že mu je známe, že obhajca navrhol ako nahradenie väzby prijatie peňažnej záruky a s týmto postupom bol uzročený a súhlasil s ním. Uviedol, že sa bude zdržiavať na adrese M. X., P., kde žije aj so svojou družkou a kde si preberá aj poštu. Peňažná záruka bola zložená z účtu JUDr. Kataríny Almášiovej, ktorá na základe plnej moci zastupuje obvineného a zároveň bol súdu predložený písomný súhlas s peňažnou zárukou podpísaný obvineným a prehlásenie o poučení podpísané JUDr. Katarínou Almášiovou, z ktorého vyplýva, že táto bola poučená o možnostiach prepadnutia peňažnej záruky štátu. Sudca opatrením, sp. zn. 2Tp/7/2017, z 18. júla 2017 určil obvinenému V. K. výšku peňažnej záruky v sume 10 000 eur a spôsob jej zloženia na účet špecializovaného trestného súdu. Zo záznamu o zložení, ktorý mal sudca k dispozícii potom vyplynulo, že peňažná hotovosť vo výške 10 000 eur bola dňa 21. júla 2017 zložená na účet špecializovaného trestného súdu v dvoch splátkach z účtu s názvom platiteľa „Almášiová Katarína“. Podľa názoru súdu v prípade obvineného V. K. aj naďalej existuje dôvodné

podozrenie zo spáchania stíhaného skutku a dôvodnosť podozrenia zo stíhaného skutku naďalej trvá a je podložená výsledkami dokazovania tak, ako je konštatované v predložennom trestnom spise. Sudca pre prípravné konanie rovnako nespochybnil aj existenciu dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku, pričom poukázal na predchádzajúce zdôvodnenia väzobných uznesení. Uviedol, že ide priam o tzv. učebnicový príklad útekovej väzby, nakoľko niet pochyb, že obvinený po tom, čo mu doteraz nezisteným spôsobom zrejme bolo signalizované začatie trestného konania vo veci voči konkrétnym osobám, sa vzdialil do Č., odkiaľ pochádza, pričom ani sám nespochybňuje, že dôvodom takéhoto kroku bolo trestné stíhanie, resp. „akcia“ polície aj voči jeho osobe. Ide teda o už vykonaný konkrétny akt zakladajúci obavu z úteku, na čom nič nemení ani to, že zhruba po dvoch mesiacoch sa obvinený vrátil a sám sa prihlásil na polícii (str. 8 napadnutého uznesenia). Zopakoval, že väzba je najzávažnejší zásah do osobnej slobody každého obvineného a možno k nemu pristúpiť len vo výnimočných situáciách, ktoré opisuje najmä § 71 Trestného poriadku a v každom štádiu trestného stíhania treba zvažovať, či nie je možné väzbu nahradiť niektorým z inštitútov uvedených v Trestnom poriadku. Sudca pre prípravné konanie dospel k záveru, že vzhľadom k špecifikám tohto prípadu je možné uvažovať o nahradení väzby peňažnou zárukou v dostatočne vysokej sume. Podotkol, že v rámci prípravného konania je právne relevantne zdokumentovaná iba trestná činnosť v podstate majetkového charakteru voči poškodenému T. M. a ostatné skutky zatiaľ neboli preukázané. Sudca pre prípravné konanie konštatoval, že ani po viac ako šiestich mesiacoch vyšetrovania sa vo veci neurobil žiadny pokrok. Spisový materiál neposkytuje odpoveď na to, čo konkrétne protiprávne mala zločinecká skupina vykonať za spolu 27 rokov svojej existencie, s výnimkou zhruba osem rokov starej série úskokov voči poškodenému T. M.. Vzhľadom k vyššie uvedeným výhradám sa sudca pre prípravné konanie rozhodol peňažnú zárukou od obvineného prijať a prepustiť ho na slobodu s určením primeraných opatrení.

Proti tomuto uzneseniu podal riadne a včas sťažnosť prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“), a to priamo do zápisnice o výsluchu obvineného (č. l. 601), ktorú stručne písomným podaním doručeným súdu 1. augusta 2017 (č. l. 622) odôvodnil tak, že vyšetrovanie netrvá viac ako pol roka od vzniesenia obvinenia konkrétnym osobám, pričom sa jedná o trestnú činnosť takého charakteru, ktorá je náročná na dokazovanie, pričom z vyšetrovania vyplynulo, že obvinený K. nebol členom zločineckej skupiny, ale osobou činnou pre zločinecké skupiny, a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 194 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku uznesenie špecializovaného trestného súdu zrušil a aby rozhodol

o ponechaní obvineného vo väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku a aby peňažnú záruku obvineného neprijal.

Najvyšší súd na podklade podanej sťažnosti preskúmal vec v rozsahu § 192 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že sťažnosť prokurátora je dôvodná.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva nasledovné:

- uznesením o vznesení obvinenia vyšetrovateľ Národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky v Bratislave, sp. zn. PPZ-755/NKA-PZ-BA-2016, z 28. januára 2017 bolo V. K. vznesené obvinenie zo spáchania zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a iné pre skutok podrobne rozvedený vo výrokovvej časti označeného uznesenia,
- dňa 23. marca 2017 sudca pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu uznesením, sp. zn. 2Tp/7/2017, rozhodol o vzatí obvineného V. K. do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku. Lehota väzby začala plynúť 23. marca 2017 o 10.00 hod. Dňa 10. apríla 2017 rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením, sp. zn. 6Tost/13/2017 (č. 1. 323-327) o zamietnutí sťažnosti obvineného V. K. proti vyššie označenému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu,
- dňa 2. júna 2017 sudca pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu uznesením, sp. zn. 2Tp/7/2017, zamietol žiadosť obvineného V. K. o prepustenie z väzby. Dňa 15. júna 2017 rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením, sp. zn. 3Tost/19/2017 (č. 1. 405-407) o zamietnutí sťažnosti obvineného V. K. proti vyššie označenému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu.

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že o väzbe obvineného V. K. bolo doposiaľ rozhodované priebežne, plynulo a urýchlene v súlade s § 2 ods. 6 Trestného poriadku, čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1 písm. c/, ods. 3, ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Pokiaľ špecializovaný trestný súd v uznesení konštatoval, že dôvody väzby sú u obvineného V. K. dané i v súčasnom štádiu konania, najvyšší súd si takýto záver osvojil a odkazuje na správne odôvodnenie tohto záveru v predmetnom uznesení. Špecializovaný

trestný súd však nerozhodol správne o nahradení väzby menovaného peňažnou zárukou, pretože pochybil už pri určení neprímerane nízkej výšky peňažnej záruky a následne nepostupoval dôsledne ani v konaní, ktoré predchádzalo samotnému rozhodnutiu.

Podľa § 81 ods. 1, štvrtá veta Trestného poriadku *so súhlasom obvineného môže peňažnú záruku zložiť aj iná osoba, ale pred jej prijatím musí byť **oboznámená s podstatou obvinenia** a so skutočnosťami, v ktorých sa nachádza **dôvod väzby**.*

Podľa § 81 ods. 1, piata veta Trestného poriadku *na dôvody, pre ktoré peňažná záruka môže pripadnúť štátu, musí sa obvinený a osoba, ktorá peňažnú záruku zložila, **vopred upozorniť**.*

Podľa § 81 ods. 2 Trestného poriadku *s prihliadnutím na **osobu a majetkové pomery** obvineného alebo toho, kto za neho zloženie peňažnej záruky ponúka, **povahu činu, jeho následok a iné okolnosti prípadu** predseda senátu alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie*

a/ v rámci postupu podľa § 72 ods. 2 alebo § 302 ods. 2 opatrením určí výšku peňažnej záruky a spôsob jej zloženia a doručí opatrenie tomu, kto má peňažnú záruku zložiť, alebo

b/ postupuje podľa § 72 ods. 2 alebo § 302 ods. 2 bez vydania tohto opatrenia.

V zmysle citovaných zákonných ustanovení je spravidla takmer vždy potrebné pred rozhodnutím o kaucii nielen zistiť **majetkové pomery** osoby, ktorá za obvineného ponúka peňažnú záruku, ale tiež túto osobu **oboznámiť s podstatou obvinenia a dôvodmi väzby** a napokon vopred ju **upozorniť** na dôvody, pre ktoré môže peňažná záruka pripadnúť štátu. Na tieto účely môže veľmi dobre slúžiť výsluch osoby ponúkajúcej peňažnú záruku, čo však špecializovaný trestný súd nevykonal. Špecializovaný trestný súd žiadnym spôsobom nezistoval majetkové pomery obvineného, pričom sa uspokojil so zložením peňažnej záruky vo výške 10 000 eur, ktorú na účet súdu zložila jeho obhajkyňa JUDr. Katarína Almášiová.

Vyššie uvedené dokumentuje nesprávnosť (neúplnosť) konania špecializovaného trestného súdu, ktoré predchádzalo napadnutému rozhodnutiu, a preto ho najvyšší súd považuje za chybné z procesného hľadiska. V dôsledku toho sa stalo rozhodnutie o prijatí kaucie a o prepustení obvineného z väzby na slobodu chybným i v samotnej jeho podstate.

Prepustenie obvineného z väzby alebo jeho ponechanie na slobode na základe záruky, t. j. akéhokoľvek prostriedku prípustného podľa vnútroštátneho práva, ktorý je miernejší ako obmedzenie osobnej slobody a ktorý je zároveň spôsobilý zabezpečiť účel väzby, je možnosťou, ale nie oprávnením obvinenej osoby, ktorej sloboda je alebo má byť obmedzená. Pri rozhodovaní sa preto musí dôsledne zvažovať, či prijatie akej konkrétnej záruky preváži nad dôvodnou obavou vyjadrenou v ustanoveniach § 71 ods. 1 písm. a/ až c/ Trestného poriadku (R 20/2009).

V prípade obvineného V. K. nie je v budúcnosti vylúčené uvažovať o pozitívnom rozhodnutí o nahradení väzby peňažnou zárukou, pretože tento procesný prostriedok by mohol odstrániť odôvodnenú obavu z prípadného ďalšieho naplnenia dôvodov väzby samozrejme, ak by strata peňažnej záruky bola takou citeľnou ujmom, ktorá by prevážila nad obavou z opätovného naplnenia dôvodov väzby konaním obvineného.

Špecializovaný trestný súd pri určení primeranej výšky peňažnej záruky nedostatočne zohľadnil **iné okolnosti prípadu** (prvá veta § 81 ods. 2 Trestného poriadku). V predmetnej veci takýmito okolnosťami sú najmä podozrenie z páchania majetkovej trestnej činnosti, pri ktorej sa podľa výsluchov svedkov mala celá skupina obohatiť o značné finančné sumy, z ktorých bola určitá časť odvádzaná a uchovávaná aj pre prípady ponúknutia peňažnej záruky, premyslenosť, cielenosť, utajenosť a sofistikovanosť vykonaných činov zo strany obvineného V. K. a tiež jeho policajná minulosť a kontakty na orgány odhaľujúce trestnú činnosť. V dôsledku toho považuje najvyšší súd určenie peňažnej záruky len na sumu 10 000 eur za neproporcionálnu k týmto okolnostiam v tom zmysle, že ide o sumu neprímerane nízku.

Vyššie uvedené okolnosti prípadu zároveň dokumentujú, že osoba obvineného a ani povaha prejednávaneho prípadu nedávajú v súčasnom štádiu konania dostatočnú záruku na to, aby účel väzby mohol byť u neho dosiahnutý ani nahradením väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka tak, ako to najvyšší súd konštatoval už v uzneseniach z 10. apríla 2017, sp. zn. 6Tost/13/2017 a z 15. júna 2017, sp. zn. 3Tost/19/2017.

Preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia. Uznesenie sudcu pre prípravné konanie bolo zrušené ako celok, teda aj vo výroku v bode IV.

(nesprávne uvedený bod VI. v uznesení), ktorým boli obvinenému uložené primerané povinnosti a obmedzenia.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 7. augusta 2017

JUDr. Alena Š i š k o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Lucia Gočálová